

POKROK ZÁPADU

ZALOŽEN ROKU 1871. — ROČNÍK XX

OMAHA, NEB., V PÁTEK 3. ČERTNA 1898.

Dvojtýdenník: ROČNÍK VI. číslo 75.

Předběžný útok učí na Santiago.

Schley zkoušel sílu Španělů.

V nejbližších dnech dojde k rozhodnému boji.

Povstalcům dostalo se již potřebných zbraní.

Vojsko z Tampa na Kubu, ani ze San Francisco do Manilly doposud nebylo vypraveno.

Potyčka u Santiago.

U Santiago došlo ku střelbě v úterý odpoledne. Účelem též naší strany bylo pouze zjistiti sílu nepřátelských pevností a po dvouhodinovém útočení se loďstvo naše ztáhlo zpět. Nad tím velká radost ve Španělsku a celá věc líčí se co veliký útok na Santiago a loďstvo Cerivero, kterýž byl slavně odražen s velkými pro nás ztrátami. Londýnský Mail přinesl o srážce zprávy následující:

„Schley započal střelbu na pevnosti hájící vjezd do Santiagského přístavu o 2. h. odp. (v úterý dne 31. května.) Eskádra jeho pozůstávala z obrněného křižáku Brooklyn, který je loď velitelskou válečných lodí Texas, Massachusetts a Iowa, křižáků New Orleans a Marblehead a torpédové lodice Porter. Brooklyn dala znamenání ostatním, aby započaly manévrování a střelbu ze vzdálenosti. Válečné lodě a obrněný křižák pluly sem i tam v šiku a soustředily palbu na pevnost Morro a jiné pevnosti na povří. Menší loďstvo přiblížilo se ku břehům a hledalo svými děly baterie hmoždíků pod pevností Morro. Křižák Havard připojil se k loďstvu Schleyovu, když palba již započala, avšak odvážil se příliš blízko, byl trefen granátem a velmi poškozen. Morro, Zacapa a Punta Carda pevnosti utrpěly značnou měrou. Zde byly pobourány a mraky prachu bylo viděti se zvedati, jak velké střely dopadaly. Střelba z pevnosti ustála a španělské vojny bylo vidět přehájecí mezi blízké vrchy. Španělská loď válečná, kryta jsouc výběžkem pobřeží, vyslala několik střel proti loďstvu americkému, ale bez účinku. Mnohé střely americké padaly blízko ní, když se objevila. Schley nečinil pokus vniknouti do zálivu, aneb podniknouti útok na Cerivero. Jeho cílem bylo zjistiti umístění baterií. Když cíle dosáhl, ustál v palbě. Má se za to, že Američané nemají žádných mrtvých ani raněných a škoda způsobená jejich lodím je poměrně nepatrná. Španělské ztráty jsou nepochybně velké.“

Témuž časopisu sděluje se z Madridu, že dle úřední zprávy Ceriverovy podniknut byl útok americkým loďstvem, kteréž vypálilo 60 ran. Španělský křižák Cristobal Colon spěl na pomoc sudkyterím. Výpomocná loď, náleisouzejcící k útočící eskadroně, utrpěla bŕez velkou pohromu a všechny lodě pak se ztáhly zpět a zmizely, v jakém směru, není známo. Cristobal Colon pak vrátila se do vnitřního zálivu, neutrpěvši žádné ztráty. Na jedné z amerických lodí spozorován byl oheň. Celá věc považuje se pouze za obhlídku ze strany Američanů a za žádnou dne povážlivější srážku.

se v Ce San Domingo došla zpráva

do New Yorku, sdělující, že americké lodě snažily se vylákati španělskou eskadronu ze zálivu, tak aby mohly utkati se s ní v boji. Střelily na pevnosti Morro, Zacapa a Punta Carda, vypálivše mezi 2. a 4. h. odpolední 70 ran. Španělské lodě neodvážily se zajmouti postavení, aby mohly palbu opletovati. Pouze křižák Cristobal Colon vypálil několik marných střel. Španělové v Santiagu nyní počítují, že admirál Cerivera nalezá se v pasti.

Newyorskému listu Journal sděluje se z Cape Haytian: Americká eskadrona spolu s torpédovou lodicí Porter, a výpomocným křižákem New Orleans přiblížila se k ústí zálivu Santiago o 12:30, majíc válečnou loď Iowa v čele. Uvnitř v ústí přístavu bylo viděti jednu z válečných lodí loďstva Ceriverova, připravenou k boji. Když se americké loďstvo přiblížilo, oddělila se od něho New Orleans a předjela Iowu, Texas a Massachusetts. Jedna z pevností zahájila palbu proti ní a ona odpovídala, druhé lodě zahájily palbu na baterii Punta Carda uvnitř přístaviště a západně od místa, kteréž zaujímaly lodě španělské. Poslednější odpovídaly na palbu a staly se ihned terčem střelby všech amerických lodí a proto se ukryla za výběžek břehu a nebylo jí viděti více po celou dobu střelby. Loďstvo americké udržovalo palbu po 2 hodiny a jejich obrovské střely způsobily nesmírnou škodu na opevnění přístavu. Zde pevnosti Zacapa a Morro byly skoro na prach rozbity a španělské dělostřelce i pěchotu bylo zřetelně viděti utkající za nedaleké vrchy. Výpomocný křižák, kterýž připojil se ku loďstvu Schleyovu právě před bitvou, trefen byl granáty z přístavu a má se za to, že byl zle poškozen. Loď španělská, když našla útočiště za výběžkem pobřeží, nepřestávala střeliti přes vrchy ve směru loďstva amerického, ale jelikož neměla žádnou míru, padaly střely její neškodně do moře. Že počet mrtvých a zabitých na straně španělské jest velkým, nikdo nepochybuje. Ztráta na americkém loďstvu není známá, má se za to, že nikdo nebyl zabit, jestli vůbec někdo byl raněn.

Dle zpráv španělských přímo ze Santiago přicházejících udává se počet loďstva útočícího na 14, jmenuje se však pouze jen totéž, co výše uvedeno. Jen prý tyto lodě byly poznány a zahájily palbu proti pevnostem i křižáku Cristobal Colon. Dvě španělské střely prý padly na zadní část loďa Iowa a spůsobily škodu. Škody španělským spůsobené jsou prý nepatrnými a loďstvo americké stáhlo se zpět kol 6. h. večer. Ve středu ráno objevilo se loďstvo americké opět před přístavem

Santiago a dalo dva výstřely, o nichž se soudí, že vypáleny byly na znamení povstalcům, kteříž v počtu 2000 neb 3000 jsou prý soustředěni 3 neb 4 míle od Santiagu. Důležité udalosti očekávají v Santiagu každou hodinou. Španělské úřady učinily všemožná opatření a mezi jinými i ty, že přístav mohou po libosti uzavřiti neb otevřiti.

Z Havany sděluje se, že admirál Cerivera nebyl v Santiagu, kdy americká eskadrona střelila. Kdyby prý býval přítomen, byly by španělské lodě podstoupily boj s americkými, jsouce jisty, že zvítězí. Španělskému vojsku ponecháno jest na vůli, aby buď utkalo se v usilovný boj, aneb nekladlo vůbec žádný odpor, podle toho, jak okolnosti budou vyžadovat, jestliže Američané pokusí se o vysazení válečné hotovosti na břehy, tak aby mohla tato přijíti dovnitř země, kdež prý Španělé jsou jisti její porážkou. Španělská armáda i námořnictvo netrpělivě hledí tomu vstříc, aby mohly skřížiti zbraně s Američany, jsouce přesvědčeni, že chrabrost španělského vojska i námořnictva, lepší organizace i obezřetné a zkušené řízení přinesou jim vítězství.

V senátu sněmu španělského učiněn byl dotaz ku vládě, zdaliž jest pravda, že útok Američanů u Santiagu byl odražen. Ministr námořnictva Anon odpovídal, že ano a pravil: „Zprávy tyto jsou dobrou předzvěstí dalších vítězství, v něž máme každou příčinu doufati, vzhledem ku udatnosti a vydatnosti našeho námořnictva.“ Senát pak vzal k vědomí s uspokojením slavné vítězství španělského loďstva.

Dle zpráv assoc. tisku, kteréž asi jsou nejspolehlivější, podnikly útok pouze tři zmíněné lodě válečné, střílejece ze vzdálenosti 4000 až 5000 yardů na pevnosti uvnitř přístavu a na válečnou loď Cristobal Colon. O poroučení jakékoliv lodě, aneb výpomocného křižáku, neděje se žádná zmínka a to bude asi jen španělská smyšlenka. Zpráva praví výslovně: „Ani jediná americká loď nebyla trefena a ani jediný námořník zraněn, ať Španělové dali výstřelů aspoň 300, kdežto Američané sotva čtvrtinu.“

Do Washingtonu nedošla až do včerejška žádná úřední zpráva o potyčce této, což vysvětluje se tím, že to bylo jen částí operace větší, jen předběžná potyčka, která předchází obnůšený útok a že proto žádná zpráva o tom není a nebude podána, pokud hlavní srážka svedena nebude. Že chystá se k rozhodnému boji, tomu nasvědčují různé okolnosti a zprávy, zejména to, že včera spojily se obě naše loďstva před Santiagem a velení celé eskadry ujal se Admirál Sampson. Má tam 15 válečných lodí, lodic a křižáků. Zároveň se sděluje, že soudobně podniknou povstalci pod Garciou útok proti městu Santiagu. Můžeme tedy již v nejbližších dnech očekávati zpráv veledůležitých.

Pokus přepadem

V noci předcházející útok loďstva našeho na Santiago učiněn byl pokus dvěmi španělskými torpédovými lodicemi poškoditi některou z lodí našich. Pod rouškou tmy a ve stínu vysokých břehů ploužily se dvě španělské lodice až na 2 míle západně od ústí přístavu, spozorovány jsouce konečně stráží na naší lodi Texas. Mužstvo naše spalo u svých děl a proto jakmile dáno znamení po-

pláše, bylo ihned pohotově k boji. Když proud elektrického světla vržen byl na španělské torpédové lodice, ploužící se při bĕhu, změnily tyto rychle svůj směr a blížily se plnou parou naším válečným lodím Texas a Brooklyn. Z Texasu zahájena palba baterií na předě se nalézajících a též z Brooklynu několikrát vystřeleno. Veškeré loďstvo spěchalo na svá určitá místa a pruhy světla vrhány na ústí zálivu, v očekávání, že se objeví veškeré loďstvo Ceriverovo, ale marně. Střelba z našich lodí proti torpédovým lodicím španělským začala býti téměř příliš horkou a vidouce, že se jim nepodařilo naše překvapiti, obrátili a spěchaly do bezpečí v přístavu.

Zařadila výprava na Kubu.

Parník Florida, o němž jsme minule přinesli zprávu, že se vypravil z pobřeží floridského se zásobami pro povstalce a asi 400 dobrovolníků, vrátil se min. úterý do Key West, když byl úkol svůj šťastně provedl. Parník tento vyplul z Fort Tampa 19. května, maje na palubě 310 rodilých Kubánců a 100 amerických dobrovolníků, 33,000 springfieldskýchručnic, 2,000,000 patron, Hotchkissovo rychlopalné dělo, Gatlingovo dělo a jiné zbraně i zásoby. Mužstvo oblečeno v šat z hnědé plachtoviny, tak jako pravidelné vojsko Sp. Států, jež na Kubu bude posláno a zásobeno bylo potraviny na 15 dnů. Vezlo sebou též 75 mezků a 25 koní. Mezi účastníky byl též gen. Sanguilly, kterýž byl účastníkem roleté války na Kubě v letech sedmdesátých a zúčastnil se i povstání nejvyššího. Byl pak Weylerem zajat a k smrti odsouzen, však na zakročení naší vlády propuštěn byl na svobodu s podmínkou, že se na Kubu více nevrátí. Asi před 6 měsíci nařídil mu gen. Gomez, aby se k službě dostavil, avšak Sanguilly odepřel tak učiniti, vzhledem ku svému slibu. Až teprve nyní, když poměry jsou změněny, vrací se do vlasti, aby o její svobodu bojoval. Výprava přistála ve čtvrtek ráno 26. května na pobřeží východní části Kubu. Kde dle úmluvy vystoupiti měli, očekávalo loď asi 1200 kubských povstalců, vítajíce ovšem posilu a zásoby s největší radostí. Po 3 dny trvalo vykládání, jelikož muselo se vše dovážeti po člunech ke břehu. Koně a muly puštěni do moře a doplavali ku břehu. Španělové nekladli žádné překážky a patně že jim nebylo prozrazeno, kde Florida přistátí hodlá. V den, v který Florida měla se vydati na zpáteční cestu, stálo na břehu kol 2000 povstalců a nově přibílí lišili se patně od ostatních, neboť ti jsou polonazí, aneb pouze jen v cáry odění. Když pojedla byla myšlenka vypraviti tuto pomoc gen. Garcia, bylo prý v úmyslu téhož uspořádati výpravu směrem k Havaně, se silami dosavadními, rozmnoženými novými povstalci jež bude moci zbrání a střelivem opatřiti. Úmyslem bylo prý zmařiti železniční spojení, spojití se s mužstvem Gomeze a táhnouti k Havaně. Vzhledem ku změně situace však může být, že na místě k západu, obrátí se Garcia k východu, totiž k Santiagu, aby tu spolupůsobil s loďstvem americkým.

Na Filipíny.

V táboře Richmond v San Francisco jest nyní 8600 vojnů a důstojníků, očekávajíce brzké vypravění do Manilly. Mezi těmi jsou jak jsme minule sdělili, 18. a

3. pluk vojska řadového, z nichž první čítá 631 a druhý 622 mužů, několik setin ze 14. pluku v počtu 187 a sbor inženýrský 63 mužů. Sbory dobrovolnické čítají jak následuje: Montana 1027, 7. California 1025, Nebraska 1022 Colorado 1015, Kansas 1013, Idaho 684, Pennsylvania 640, Wyoming 338, Utah dělostřelců 250 a jízdy 83. Sděluje se že gen. Merritt naléhá na to, aby větší počet vojska řadového byl mu svěřen pro výpravu na Filipíny a sice 15. pluk ležící nyní v Arizoně bude prý připojen k výpravě, jakož i 3. a 6. dělostřelců.

Co dělalo naše loďstvo?

Jelikož jak známo, nemožou podávány býti zprávy o pohybech našeho loďstva když a pokud se dějí, aneb o plánech jež se připravují, musíme se spokojovati s přinášením zpráv toho, co se stalo a proto vrhnouce pohled zpět, chceme podati v následujícím hnutí loďstva našeho v minulosti. Dne 12. května jak známo, útočilo loďstvo admirála Sampsona na San Juan, přiváž to na severním pobřeží Porto Rico, načež odplulo ve směru západním. V tentýž den došla zpráva ze San Pierre na ostrově Martinique, že tam přijel španělský ničitel torpédových lodí Terror a že 5 španělských válečných lodí viděno bylo na moři. Zároveň se sdělovalo, že španělský ničitel torpédových lodí Furor přijel v noci před tím a zásobiv se uhlím vyjel k severozápadu. Též v ten den došla zpráva, že tři naše lodě, Oregon, Buffalo a Marietta dospěly do Bahia v Brazílii. Válečná rada naše právem domnívala se, že španělské loďstvo nalezá se v moři caribském a očekávala, že zaměří k břehům kubským a může dospěti buď do Santiagu aneb Cienfuegos dříve, než kterákoliv z obou našich eskader může mu to překaziti. Též panova doměnká, že by loďstvo španělské mohlo proniknouti buď východně, aneb západně, od pobřeží kubského, směrem ku břehům našim. Z té příčiny křižovalo loďstvo Sampsonovo na východním konci Kubu, kdežto Schleyovo vysláno proto na západní konec. Dne 14. května došla zpráva, že loďstvo španělské proti očekávání zaměřilo k jihu a přistálo při ostrově Curacoa, asi 60 mil severně od pobřeží venezuelského a 600 mil od Martinique, kdež bylo viděno u večer dva dny před tím. Cerivera vyplul z Curacao 15. aniž by bylo známo, co by bylo jeho cílem. V dnech následujících křižovalo naše loďstvo Sampsonovo stále, jak svrchu uvedeno, Schleyovo spělo k svému cíli, však o loďstvu španělském nebylo žádných zpráv. Až teprve 18. došla zpráva z Jamaiky, že španělské loďstvo minulo mys Marant, 360 mil vzdálený od Santiagu de Cuba. Dne 19. května došlo zprávy z Madridu, že loďstvo Ceriverovo dostihlo přístavu Santiago de Cuba. Loďstvo Schleyovo bylo tou dobou v Key West, 650 mil od Santiagu a o loďstvu Sampsonovu domníváno, že křižuje posud mezi Hayti a východním koncem Kubu. V noci dne 19. náhle došla zpráva, že loďstvo Sampsonovo objevilo se též v Key West a sice za tím účelem, aby zásobilo se znovu palivem a střelivem. Dne 20. obě eskadry vypluly z Key West a sice Commodore Schley objel západní cíp Kubu, maje pod velením válečné loď Brooklyn, Iowa, Texas a Massachusetts, kdežto Sampson s velitelskou lodí